

VODIČ ZA SAMOSTALNE UMETNIKE I UMETNICE I STRUČNJAKE I STRUČNJAKINJE U KULTURI

STANICA SERVIS ZA SAVREMENI PLES REPREZENTATIVNO UDRUŽENJE U KULTURI ZA OBLAST DIGITALNA UMETNOST I MULTIMEDIJA

Počev od 2019. godine **STANICA SERVIS ZA SAVREMENI PLES** (u daljem tekstu: **STANICA**) ima **status reprezentativnog udruženja u kulturi**, a na osnovu rešenja br. 022-05-27/2019-03 Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije.

Prema ovom Rešenju, STANICA preuzima poverene poslove koji čine sve radnje namenjene podršci umetnicima i umetnicama iz oblasti **digitalne umetnosti i multimedije** da steknu i održe status samostalnog umetnika/ce prema Zakonu o kulturi (član 62, stav 2). U ovom poslu STANICA se pridržava odredbi *Pravilnika o bližim uslovima, merilima i kriterijumima, kao i postupku po zahtevima lica za utvrđivanje statusa lica koja samostalno obavljaju umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture (Službeni glasnik RS br. 9/17, 96/19)*.

O VODIČU

Vodič je pre svega namenjen umetnicima i umetnicama koji su ostvarili status *samostalnog umetnika / samostalne umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi* preko STANICE. Vodič donosi praktične savete i opis procedura vezanih za ostvarenje prava na zdravstveno osiguranje i penziono-invalidsko osiguranje (PIO) umetnika/ca i stručnjaka/inja, opisuje uzajamne uloge i odgovornosti, STANICE i umetnika/ca.

Tekst vodiča se oslanja na dugogodišnje iskustvo reprezentativnih udruženja kao što su ULUS, UDUS, Srpsko književno društvo i drugih, na čemu im se zahvaljujemo. Tekst je prilagođen u skladu sa zapažanjima (umetnika/ca kao i organizacionog tima) STANICE, tokom prethodnog perioda.

Zajednica umetnika i umetnica koji preko STANICE ostvaruju status samostalnog umetnika / samostalne umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi postepeno raste, ali i dalje čini malu zajednicu, koja nudi brojne praktične pogodnosti u smislu lakoće međusobnog poznavanja, povezivanja, dostupnosti i razmene informacija. Ipak, sa pretpostavkom da će zajednica nastaviti da raste i u cilju stvaranja zajedničke baze informacija, ovaj vodič je takođe zamišljen i kao otvoren *google dokument* koji treba da nam olakša prikupljanje iskustava i sugestija, kako bi svako od nas imao lak i brz pristup znanju i informacijama o procedurama za ostvarivanje prava, te olakšao zajedničko delovanje u pravcu unapređenja tih procedura. Vodič će periodično biti ažuriran od strane STANICE, dok će kontinuirano biti otvoren za sve članove/članice zajednice za unošenje komentara sa pitanjima, korisnim informacijama, sugestijama itd.

SADRŽAJ

ULOGA I ODGOVORNOST STANICE	3
ODGOVORNOST UMETNIKA I UMETNICA, STRUČNJAKA I STRUČNJAKINJA U KUTLURI	5
POSTUPAK PRIJAVE NA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE PO STICANJU STATUSA SAMOSTALNOG UMETNIKA	5
PORESKA UPRAVA: obaveza prijave poreza, poreska rešenja (akontaciona i konačna), redovna provera stanja, itd.	6
A Obaveza prijave poreza	6
B Poreska rešenja i BOP	6
C Obaveza provere stanja u PU	7
REPUBLIČKI FOND ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE (RFZO): overa zdravstvene kartice, provera stanja	9
A Procedura overe zdravstvene kartice	9
B Provera statusa zdravstvene kartice	9
PROMENE VEZANE ZA STATUS SAMOSTALNOG UMETNIKA I STRUČNJAKA U KULTURI	10
A Procedura odjave statusa	10
B Procedura pri promeni opštine stanovanja	10
C Procedura privremenog prestanka obavljanja samostalne umetničke delatnosti (bolovanje, trudničko, itd.)	11
D Procedura odlaska u penziju	11

ULOGA I ODGOVORNOST STANICE

Pored koordinacije sa drugim reprezentativnim udruženjima u kulturi i rada na unapređenju statusa *samostalnog umetnika / samostalne umetnice i samostalnog stručnjaka / samostalne stručnjakinje u kulturi*, praktične obaveze STANICE u pogledu podrške za ostvarenje prava na obavezno socijalno osiguranje obuhvataju sledeće:

A Dokumentacija o ostvarenom statusu

Nakon što STANICA¹, odnosno Komisija za statusna pitanja STANICE, odobri zahtev za dobijanje statusa *samostalnog umetnika / samostalne umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi*, STANICA izdaje sledeća dokumenta u cilju prijave na obavezno socijalno osiguranje kod relevantnih institucija:

- **Rešenje o statusu** samostalnog umetnika / samostalne umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi,
- **Uverenje**² kojim se potvrđuje pravo samostalnog umetnika / samostalne umetnice na pokrivanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (PIO i obavezno zdravstveno osiguranje) od strane nadležne gradske uprave ili opštine,
- **Osnovne podatke o STANICI** (tzv. podaci za identifikaciju PIB, matični br. i sl).

STANICA redovno ažurira evidenciju, dokumentaciju i kontakte umetnika i umetnica koji preko STANICE ostvaruju status i pravo na obavezno socijalno osiguranje, u skladu s informacijama i obaveštenjima primljenih od umetnika/ca.

B Kvartalna uplata doprinosa za obavezno socijalno osiguranje

STANICA kvartalno dostavlja spisak umetnika i umetnica koji preko STANICE ostvaruju status i pravo na obavezno socijalno osiguranje nadležnim gradskim ili opštinskim upravama kao i Ministarstvu kulture i informisanja na periodičnom nivou. Na osnovu spiska i u skladu sa propisanom najnižom mesečnom osnovicom na koju se obračunavaju i plaćaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje za samostalne umetnike i samostalne umetnice³, **nadležna gradska ili opštinska uprava kvartalno prenosi sredstva na budžetski račun STANICE radi uplate akontacionog iznosa doprinosa za zdravstveno osiguranje i PIO umetnika/ca** (*više informacija o akontacionim Rešenjima na strani 6*).

Osim prenosa sredstava od strane nadležne gradske / opštinske uprave, drugi preduslov za pravovremenu uplatu doprinosa za PIO i zdravstveno osiguranje od strane STANICE jeste **dostupan BOP za svakog umetnika i svaku umetnicu za tekuću godinu**. Naime, BOP je jedinstveni broj koji se unosi kao *poziv na broj* prilikom uplate kvartalne akontacije doprinosa. BOP se dodeljuje umetnicima i umetnicama na godišnjem nivou te dostavlja putem **akontacionih Rešenja Poreske uprave**. (*Napomena: u slučaju da samostalni umetnik / samostalna umetnica ne podnese prijavu poreza za prethodnu godinu, Poreska uprava neće biti u mogućnosti da izda konačno rešenje za prethodnu godinu i akontaciono rešenje za tekuću godinu na kom se nalazi BOP. Više na strani 6.*)

Uplata doprinosa može biti izvršena od strane STANICE tek kada gradske / opštinske uprave izvrše prenos sredstava i kada umetnik/ca dostavi akontaciono Rešenje sa BOP.

C Obaveštenje i potvrde o kvartalnoj uplati doprinosa

Rokovi za uplatu doprinosa za svaki od 4 kvartala su: 15.02, 15.05, 15.08. i 15.11.2021. STANICA nastoji da realizuje uplate doprinosa ubrzo po prijemu sredstava od gradskih / opštinskih uprava. U slučaju kašnjenja u prijemu a) sredstava od strane gradske / opštinske uprave, ili b) akontacionog Rešenja sa BOP od strane umetnika,

¹ STANICA kvartalno raspisuje Konkurs za sticanje statusa samostalnog umetnika / samostalne umetnice i stručnjaka / stručnjakinje u kulturi..

² U nekim opštinama je dovoljno Rešenje, dok u nekim opštinama traže i Uverenje kao dodatak. Uverenje za razliku od Rešenja sadrži rečenicu kojom se potvrđuje pravo na regulisanje doprinosa od strane nadležne gradske uprave ili opštine.

³ Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, kao i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno

moguće je prekoračenje rokova zbog čega mogu nastati poreska dugovanja u Poreskoj upravi za umetnike i umetnice.

STANICA će praktikovati proceduru obaveštavanja umetnika i umetnica o kvartalnoj uplati doprinosa. Važno je da samostalni umetnici i umetnice nakon obaveštenja o uplati doprinosa provere stanje u Poreskoj upravi, blagovremeno reaguju u slučaju dugovanja i obaveste tim STANICE o potencijalnim nepravilnostima vezanim za uplatu doprinosa (više na strani 7 u delu Obaveza provere stanja u Poreskoj upravi).

Umetnici i umetnice mogu u svakom trenutku da se obrate STANICI i dobiju potvrdu o uplatama doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

D Dokumentacija i podrška prilikom promene statusa

U slučaju trajnog ili privremenog prekida statusa, promene adrese, prezimena, kontakta, u slučaju zapošljavanja, i slično, potrebno je o nastaloj promeni obavestiti tim STANICE idealno unapred ili u roku od tri dana od dana nastanka promene. STANICA će umetniku / umetnici ili stručnjaku / stručnjakinji u kulturi u skladu sa vrstom promene izdati Uverenje o prestanku statusa samostalnog umetnika, Uverenje o statusu sa napomenom o promenjenoj adresi, Uverenje o privremenom prekidu obavljanja samostalne delatnosti ili drugo.

Više o procedurama odjave iz statusa ili promene na strani 10 i strani 11.

E Dokumentacija i podrška prilikom sklapanja autorskih ugovora

STANICA će praktikovati proceduru obaveštavanja umetnika i umetnica o „LIMITU PRIHODA“ u tekućoj godini. U pitanju je „limit“ iznosa neto i bruto prihoda, tj. kojim će se iznosima vašeg prihoda „pokrivati“ ta minimalna osnovica osiguranja na koju će Grad/Opština, preko Udruženja, uplaćivati za doprinose za osiguranje.

Važno je naglasiti da, prilikom zaključenja ugovora i isplate honorara, poslodavcu obavezno nagasite status samostalnog umetnika, a kao dokaz o tome možete dobiti od Stanice odgovarajuću potvrdu.

ODGOVORNOST UMETNIKA I UMETNICA, STRUČNJAKA I STRUČNJAKINJA U KULTURI

U nastavku ovog vodiča nalaze se informacije o obavezama samostalnih umetnika i umetnica i samostalnih stručnjaka i stručnjakinja u kulturi (u daljem tekstu: *umetnici i umetnice i stručnjaci i stručnjakinje*), saveti i preporuke grupisani prema institucijama koje su nadležne za ostvarivanje prava na obavezno socijalno osiguranje (PIO fond, RFZO, Poreska uprava) i koracima koji se preduzimaju u slučaju prijave / promene / odjave sa statusa.

POSTUPAK PRIJAVE NA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE PO STICANJU STATUSA SAMOSTALNOG UMETNIKA

Nakon što STANICA, odnosno Komisija za statusna pitanja STANICE, odobri zahtev za dobijanje statusa *samostalnog umetnika / samostalne umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi*, STANICA će izdati sledeća dokumenta:

- **Rešenje o statusu** samostalnog umetnika / samostalne umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi,
- **Uverenje⁴** kojim se potvrđuje pravo samostalnog umetnika / samostalne umetnice na pokrivanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (PIO i obavezno zdravstveno osiguranje) od strane nadležne gradske uprave ili opštine,
- **Osnovne podatke o STANICI** (tzv. podaci za identifikaciju PIB, matični br. i sl).

Po dobijanju pomenutih dokumenata, umetnik/ca ili stručnjak/inja treba da izvrši prijavu na obavezno socijalno osiguranje. **Rok za prijavu je 3 dana** od dana sticanja statusa. Prijava statusa se obavlja u tri nadležne institucije:

- **Prijava u Fondu PIO:** Sa Uverenjem o statusu izdatim od STANICE, umetnik / umetnica ili stručnjak/ stručnjakinja u kulturi odlazi u Fond PIO (pio.rs). Na osnovu Uverenja, službenik PIO fonda će izdati overenu potvrdu o **prijavi na obavezno socijalno osiguranje na obrascu M-A, sa šifrom 203 samostalna umetnička delatnost** (šifra osnova osiguranja). Umetnik/ca ili stručnjak/inja će fotokopirati obrazac M-A u tri primerka. **Jednu fotokopiju će predati u Poreskoj upravi, drugu fotokopiju će odneti u Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO), treću će predati STANICI.** Original obrasca M-A se zadržava i čuva u ličnoj arhivi.
- **Prijava u Poreskoj upravi:** S obrascem M-A overenim u PIO fondu, Rešenjem i/ili Uverenjem o statusu i Podacima za identifikaciju iz STANICE, umetnik/ca ili stručnjak/inja odlazi u Poresku upravu na svojoj opštini i prijavljuje se kod referenta za samostalne umetnike koji **popunjava obrazac PPD-SU**. Ukoliko umetnik/ca ili stručnjak/inja sam popunjava obrazac PPD-SU, potrebno je pripremiti 2 primerka, a obrazac se može naći na sajtu Poreske uprave (poreskauprava.gov.rs / cekos.rs) ili preuzeti u Poreskoj upravi kod nadležnog referenta za samostalne umetnike.
- **Izdavanje zdravstvenih kartica:** S obrascem M-A overenim u PIO fondu i Uverenjem i/ili Rešenjem o statusu iz STANICE, umetnik/ca odnosno stručnjak/inja odlazi u Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO) na svojoj opštini gde će predati **zahtev za izdavanje zdravstvene kartice** po postupku opisanom na strani 9, kao I na rfzo.rs

---

⁴ U nekim opštinama je dovoljno Rešenje, dok u nekim opštinama traže i Uverenje kao dodatak. Uverenje za razliku od Rešenja sadrži rečenicu kojom se potvrđuje pravo na regulisanje doprinosa od strane nadležne gradske uprave ili opštine.

PORESKA UPRAVA: obaveza prijave poreza, poreska rešenja (akontaciona i konačna), redovna provera stanja...

A Obaveza prijave poreza

Umetnici / umetnice ili *stručnjaci / stručnjakinje u kulturi* su dužni da kod Poreske uprave, na zakonom propisani način i rok, na **obrascu PPD-SU vrše redovnu godišnju prijavu za utvrđivanje akontacione i konačne obaveze doprinosa za obavezno socijalno osiguranje** (tzv. akontaciono i konačno Rešenje Poreske uprave).

Prijave se podnose **najkasnije do 15. februara**⁵ tekuće godine za prethodnu godinu. Imajte u vidu da su 15. i 16. februar neradni državni praznici. Posle navedenog roka Poreska uprava može protiv vas pokrenuti prekršajni postupak.

Umetnici/e i stručnjaci/kinje podnose nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave **prijavu sa podacima i dokazima o ostvarenim oporezivim prihodima na koje se plaća porez na dohodak građana za prethodnu godinu**. Istovremeno, uz prijavu iskazuju i **osnovicu za akontaciju doprinosa za koju se opredeljuju za tekuću godinu**. *Preporuka: treba zaokružiti najnižu osnovicu jer se iz budžeta (gradske/opštinske uprave) plaćaju akontacije po toj osnovici.*

Poreskoj upravi se podnosi:

- Obrazac [PPD-SU](#) u 2 primerka (može se preuzeti sa interneta ili preuzeti u Poreskoj upravi kod nadležnog referenta za samostalne umetnike).
- Izvod iz banke za prethodnu godinu ili period od trenutka kada je ostvaren status (*Napomena: Bitno je naglasiti da je potrebno da prijavite (zaokružite u izveštaju vaše banke) samo onaj prihod, koji ste ostvarili po osnovu ugovora i honorara za posao koji ste radili, tj. koji ima karakter zarade, a ne i priliv koji nema karakter zarade (razne pomoći, alimentacija, sopstvene uplate na račun i uplate vaših bližnjih, povraćaj PDV-a, prihod od prodaje nekretnine i sl.)*)
- Potvrda uplatioca (PPP_PO) o placenim porezima ukoliko je umetnik imao uplatu autorskog honorara (*Napomena: Važno je nalasiti da, prilikom zaključenja ugovora i isplate honorara, vašem poslodavcu obavezno kažete da ste u statusu samostalnog umetnika, a kao dokaz o tome, ukoliko bude potrebe, možete dobiti od Stanice odgovarajuću potvrdu. Na osnovu toga, poslodavac će znati da, kada vam obračunava honorar, ne obračunava i ne uplaćuje za vas doprinose za pio i zdravstveno, već samo porez. Ovo je važno, jer kada bi se obračunavali i doprinosi, bruto honorar bi bio zbog toga viši i moglo bi se desiti da na kraju godine zbog toga premašite „limit“ ili bi, ako ugovarate honorar u bruto iznosu, neto iznos bio manji. Savet je da uvek, ako je moguće, ugovarate honorar u neto iznosu.*)
- Očitana lična karta.
- [Uputstvo za popunjavanje PPD-SU](#)

VAŽNO: U slučaju da umetnik/ca ili stručnjak/inja ne podnese prijavu poreza za prethodnu godinu, Poreska uprava neće biti u mogućnosti da izda konačno rešenje za prethodnu godinu i akontaciono rešenje za tekuću godinu na kom se nalazi BOP (BOP za tekuću i privremeni BOP za narednu godinu). Uplata doprinosa ne može biti realizovana bez akontacionog Rešenja sa BOP. To istovremeno znači prekid zdravstvenog osiguranja u tekućoj godini i izostanak penzijskog staža u prethodnoj godini.

⁵ Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

B Poreska rešenja i BOP

Konačno i akontaciono rešenje dobijaju se nakon podnošenja redovne godišnje prijave poreza nadležnoj organizacionoj jedinici poreske uprave. **Oba rešenja glase na lično ime i stižu na kućnu adresu.** Izdaju se u martu ili aprilu tekuće godine. **U slučaju da rešenja ne stignu, potrebno je kontaktirati poreskog referenta.**

Pojedine filijale Poreske uprave šalju rešenja i na vaše e-mail adrese, zato savetujemo da na samom obrascu PPD-SU (npr. gore iznad naslova) napišete da molite da vam rešenja pošalju na vašu e-mail adresu.

Akontaciono rešenje za tekuću godinu sadrži BOP za tekuću godinu, kao i BOP (poziv na broj) na koji se uplaćuju privremene tromesečne akontacije za narednu godinu. Po dobijanju akontacionog rešenja, potrebno je što pre **dostaviti fotokopiju rešenja STANICI.** Akontaciono rešenje propisuje visinu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje na osnovu iskazane osnovice za akontaciju doprinosa za tekuću godinu za koju su se umetnik/ca ili stručnjak/inja opredelili prilikom predaje poreske prijave.

Konačno rešenje za prethodnu godinu kojim se utvrđuje konačna obaveza na osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje sadrži podatke o najnižoj osnovici osiguranja za period od prethodnih 12 meseci na osnovu objavljenih podataka o iznosu prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji. **Ako je iznos oporezivanog prihoda umetnika / umetnice ili stručnjaka / stručnjakinje u kulturi na koji se plaća porez na dohodak građana veći od najniže propisane osnovice za obračun doprinosa, nastaje obaveza da se plati porez na razliku iznosa.**

VAŽNO: U slučaju da rešenja ne stignu na vreme (mart ili april tekuće godine), potrebno je kontaktirati poreskog referenta! Kako bi proces uplate doprinosa protekao bez problema i na vreme, apelujemo da se akontaciona rešenja blagovremeno dostave STANICI.

Neophodno je dostaviti kompletno akontaciono rešenje (obično 3 stranice) jer svaka stranica sadrži važne i potrebne informacije (BOP, poziv na broj, itd). Potrebno je da dostavljeno rešenje, u papirnom ili digitalnom formatu, bude čitko i pregledno.

Uplata doprinosa ne može biti realizovana bez akontacionog Rešenja sa BOP.

VAŽNO: Potrebno je pažljivo pregledati Konačno poresko rešenje jer su u nekoliko slučajeva uočene greške tipa početak statusa od I umesto od III kvartala pa shodno tome i mnogo veći obračun zaduženja za doprinose. Konačna rešenja izdaju poreski inspektori, greške i previdi su mogući!

C Obaveza provere stanja u Poreskoj upravi

Nadležna gradska uprava ili opština uplaćuje sredstva za doprinose umetnicima / umetnicama kvartalno (15.02., 15.05., 15.08., 15.11. tekuće godine). Dešava se da uplate ne budu uvek na vreme zbog čega se događa da umetnici/e imaju dugovanja u Poreskoj upravi. **Kada se pojavi dugovanje, ukoliko nije odmah izmireno, svaki naredni dan Poreska uprava zaračunava kamatu.** Zbog toga je važno da umetnici i umetnice postupe na sledeći način:

- Redovno prate obaveštenja iz STANICE i prijave ukoliko je došlo do promene kontakta,
- Nakon svake kvartalne uplate doprinosa, STANICA obaveštava putem elektronske pošte umetnike i umetnice o uplati,
- Nakon obaveštenja, potrebno je da **umetnici i umetnice provere svoje stanje**, odnosno da uzmu listing stanja tzv. "konsolidovani upit stanja" (više detalja na strani 8),

- Ukoliko postoji dug (koji je obično mali, oko 100 dinara +/-, ukoliko se provera stanja uradi odmah nakon uplate doprinosa), potrebno je **tražiti od službenika/ce u Poreskoj da obeleži dug u tabeli listinga,**
- **Preporuka je da umetnik/ca izmiri ova manja dugovanja kako se vremenom ne bi stvarala veća,**
- Potrebno je popuniti uplatnicu obeleženim podacima iz tabele listinga, odnosno tamo gde je obeležen dug (*iznos za uplatu*) nalazi se i jedinstveni broj (BOP) koji u uplatnici treba da bude upisan u polju za *poziv na broj*.

VAŽNO: Molimo umetnike i umetnice da redovno proveravaju stanje u poreskoj upravi!
Ako postoje manja dugovanja (oko 100/200 dinara), potrebno ih je uplatiti kako se vremenom ona ne bi uvećavala. Takođe, treba imati na umu da se *BOP menja svake godine (izdaje se u akontacionom Rešenju Poreske), pa je potrebno dodatno obratiti pažnju prilikom popunjavanja uplatnice.*

Kako doći do informacije o poreskom stanju i potencijalnim zaduženjima?

Da bi izbegli značajnija dugovanja zbog kašnjenja, ali i osigurali automatsku overu knjižice i tako sebi uštedeli vreme, važno je redovno – bar kvartalno – raditi proveru poreskog stanja. To se može učiniti na nekoliko načina:⁶ Takođe, pokušajte direktno da stupite u kontakt sa službenikom / inspektorom Poreske koji je nadležan za vaš predmet. To često olakšava i ubrzava dolaženje do informacija i saveta.

U Poreskoj upravi

Jedan od načina je da lično u svojoj Poreskoj upravi (filijala nadležne opštine) tražite izvod svog stanja, koji se stručno naziva “Konsolidovani upit stanja”. Većina Poreskih uprava sada ima izdvojen šalter “Vaš poreznik” na kojima možete dobiti osnovne informacije i na kojima možete tražiti upit stanja sa podrškom tumačenja od strane službenika/ce Poreske uprave.

Putem sajta ePorezi

Na ovaj način možete proveriti svoje stanje samo ukoliko posedujete elektronski sertifikat. On može biti dodat na vašu čipovanu ličnu kartu (u [MUP-u](#)) ili može biti izdat od strane nekog drugog sertifikacionog tela (npr. [Privredne komore Srbije](#) ili [Pošte](#)).

Drugi uslov za korišćenje ove usluge je da imate čitač za karticu.

Ukoliko ste ispunili ove uslove, možete preuzeti aplikaciju [ePorezi](#) i izvršiti instalaciju prema uputstvu sa sajta Poreske uprave. Nakon instalacije aplikacije, pokrenite program, ubacite karticu sa elektronskim potpisom u čitač i unesite pin kod, nakon čega možete izabrati “Upit stanja” i kreirati zahtev.

Pozivom Kontakt centra Poreske uprave

Svoje stanje možete tražiti pozivom Kontakt centra Poreske uprave: 0700700007, 0113310111

Ovo je jednostavan i brz način u slučaju da ste sprečeni da odete do Poreske uprave lično ili da ne posedujete elektronski sertifikat. Preduslov je da popunite [obrazac](#) i da ga pošaljete poštom ili skeniranu verziju elektronskim putem na mejl adresu kc-ekpl@purs.gov.rs. Ovim obrascem dostavljate kontakt podatke za komunikaciju sa Poreskom upravom. Nakon toga, možete telefonom tražiti upit stanja koji će vam biti poslat na mejl adresu koju unesete na obrascu.

<https://www.purs.gov.rs/kontakt/kontakt-centar/pojedinacne-informacije.html>

<https://www.purs.gov.rs/biro-za-informisanje/novosti/6215/dobijanje-informacija-o-stanju-na-pojedinacnim-poreskim-racunima-poreskih-obveznika.html>

⁶ <https://blog.pausal.rs/kako-da-proverim-stanje-poreza-i-doprinos/>

REPUBLIČKI FOND ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE (RFZO): overa zdravstvene kartice, provera stanja

A Procedura overe zdravstvene kartice

Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruju se na osnovu overene isprave o osiguranju odnosno overene kartice zdravstvenog osiguranja.⁷ Overu vrši matična filijala Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) na osnovu dokaza da su uplaćeni dospelji doprinosi, kao i na osnovu drugih dokaza, u skladu sa Zakonom.

Ako su doprinosi uplaćivani na vreme i umetnik / samostalna umetnica odnosno stručnjak / stručnjakinja u kulturi nema dugovanja prema Poreskoj upravi, overa zdravstvene kartice obavlja se automatski bez potrebe za odlascima lično u nadležnu filijalu RFZO. Automatska overa funkcioniše na osnovu podataka o doprinosima koji su uplaćeni u sistemu Poreske uprave I koji se šalju RFZO.⁸

Ako kartica zdravstvenog osiguranja nije overena zbog toga što dospelji doprinosi nisu plaćeni, ili postoje određena poreska dugovanja po drugom osnovu, moguće je izvršiti naknadnu overu kada taj doprinos ili dug bude uplaćen. Naime, **umetnici i umetnice odnosno stručnjaci i stručnjakinje sa poreskim dugom overu zdravstvene kartice moraju da obave odlaskom na šalter matične filijale RFZO.** Procedura podrazumeva da se od nadležne Poreske uprave traži Uverenje o uplati doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za poslednji kvartal. Uverenje sadrži podatke o periodu za koji se plaća doprinos, iznosu utvrđene obaveza na ime doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za taj period i iznosu duga koji je ostao neizmiren za taj period. **Poreska uprava izdaje uverenje u roku od osam dana od dana podnošenja zahteva. Uverenje se nosi u RFZO gde zdravstvena kartica zatim biva produžena.**

U slučaju da nije izvršena uplata dospeljih doprinosa, pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Zakonom i propisima za njegovo sprovođenje može da se koristi na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju: 1) hitne medicinske pomoći; 2) ciljanih preventivnih pregleda – skrininga prema odgovarajućim nacionalnim programima; 3) obavezne imunizacije prema propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita stanovništva od zaraznih bolesti; 4) palijativnog zbrinjavanja.

Pravo na zdravstveno osiguranje preko osiguranja umetnika / umetnice imaju deca (školskog uzrasta i studenti na redovnim studijama) i bračni partner/ka pod uslovom da nije u radnom odnosu.

Prilikom svake promene statusa potrebno je mejlom, telefonom ili lično javiti se u RFZO i informisati ih o osiguranim licima koja ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu preko osiguranja umetnika ili umetnice, jer se to ne dešava automatski! Važno je tražiti nastavak osiguranja drugih lica jer se on po promeni statusa automatski prekida.

B Provera statusa zdravstvene kartice

Status overe zdravstvene knjižice, umetnici i umetnice i stručnjaci i stručnjakinje mogu svakog trenutka proveriti na: <https://rfzo.rs/index.php/osiguranalica/ekartica/nacinproverekartice> sa registarskim brojem i LBO brojem koji se nalaze na zdravstvenoj kartici. Savetujemo da se to čini redovno jer se može učiniti jednostavno svakog trenutka online!

⁷ Potvrda o zdravstvenom osiguranju iz Zakona o zdravstvenom osiguranju izdaje se osiguranom licu radi korišćenja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja do izdavanja kartice zdravstvenog osiguranja.

⁸ Za više informacija o pravilima vezanim za isprave o osiguranju (Pravilnik 2021) <https://www.rfzo.rs/download/pravilnici/isprave/pravilnik%20o%20ispravi.pdf>

PROMENE VEZANE ZA STATUS SAMOSTALNOG UMETNIKA I STRUČNJAKA U KULTURI

Promena i brisanje iz evidencije lica koje je steklo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture vrši se:

- na lični zahtev lica koje je steklo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture,
- po službenoj dužnosti kad nadležno reprezentativno udruženje u kulturi koje vodi evidenciju ako / kada se rešenjem utvrdi da to lice ne ispunjava opšte kriterijume, kao i ako se tokom postupka provere ispunjenosti uslova ne odazove na poziv.

Ukoliko dođe do prekida status⁹ zbog zasnivanja radnog odnosa, penzionisanja, odsluženja vojnog roka i drugih razloga, obaveza je da se o nastaloj promeni obavesti tim STANICE u roku od tri dana od dana nastanka promene.

Rok za prijavu promena Fondu za PIO i Poreskoj upravi je 3 dana od dana nastanka promene i neblagovremeno reagovanje može doneti bespotrebne komplikacije pravne i finansijske prirode, kako vama lično, tako i Udruženju.

A Procedura odjave statusa

STANICI se podnosi **Zahtev za izdavanje dokumenta za izlazak iz statusa**. U zahtevu **treba navesti datum od kojeg se umetnik/ca ili stručnjak/inja odjavljuje**.

Procedura odjave iz statusa podrazumeva preduzimanje istih radnji kao i prilikom prijave, ali sada STANICA izdaje **Uverenje o prestanku statusa samostalnog umetnika / samostalne umetnice odnosno samostalnog stručnjaka / samostalne stručnjakinje u kulturi**. Odjava se obavlja u tri koraka i podrazumeva odlazak u Fond PIO, RFZO, Poresku upravu.

Umetnik/ca odnosno stručnjak/kinja u Fondu PIO predaje Uverenje o prestanku statusa na osnovu kog mu/joj službenik Fonda izdaje Odjavu sa obaveznog socijalnog osiguranja na obrascu M-A. MA obrazac u PIO fondu nije moguće dobiti unapred već isključivo na dan odjave. Sa obrascem M-A, Uverenjem o prestanku statusa i popunjenim Obrascem PPD-SU, umetnik/ca ili stručnjak/inja treba da ode u Poresku upravu kod referenta za samostalne umetnike koji će mu izdati Rešenje o konačnom zaduženju – na licu mesta ili posle izvesnog vremena, možda i za par meseci. Pošto obavi sve navedene radnje, umetnik/ca ili stručnjak/inja je slobodan/na da izvrši prijavu na obavezno socijalno osiguranje po drugom osnovu – po osnovu zaposlenja ili penzionisanja.

Potrebno je konsultovati se se timom STANICE pre preduzimanja bilo kakvih koraka, u cilju provere dobijanja potpunih i najsvežijih informacija povodom sprovođenja ovde pomenutih procedura (A-D).

B Procedura pri promeni opštine stanovanja

Promena opštine stanovanja podrazumeva postupak odjave sa prethodne opštine gde je bilo prijavljeno prebivalište i prijavu na novoj opštini. STANICA izdaje **Uverenja o statusu sa promenom prebivališta**, koju umetnik/ca ili stručnjak/inja nosi u Fond PIO i gde dobija M-A obrazac za odjavu i M-A obrazac za prijavu. Oba

⁹ Čak i prilikom kratkog prekida statusa i ostvarenja osiguranja po drugom osnovu, neophodno je preduzeti sve predviđene korake odjave i eventualne ponovne prijave na status.

obrasca treba fotokopirati u tri primerka. Prvo se obavlja procedura odjave (obrađena u delu Odjava statusa iznad) a potom procedura prijave (obrađena u delu Prijava statusa na strani 5).

C Procedura privremenog prestanka obavljanja samostalne umetničke delatnosti (bolovanje, trudničko, itd)

Umetnik / umetnica ili stručnjak / stručnjakinja u kulturi **ima zakonsko pravo da ostvari naknadu zarade za vreme privremene sprečenosti za rad (dalje: pravo na bolovanje)**. Na osnovu utvrđenih zdravstvenih razloga, izabrani doktor otvara bolovanje i izdaje **Izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad**. Doprinosi za prvi mesec plaćaju se preko STANICE a na teret nadležne gradske / opštinske uprave. **Nakon prvog meseca odsustva zbog bolesti, umetnik/ca ili stručnjak/inja ostvaruje pravo na finansijsku naknadu za vreme korišćenja bolovanja, a doprinosi se isplaćaju preko RFZO i na teret socijalnog osiguranja.**

Da bi ostvarili ova prava umetnici i umetnice ili stručnjaci i stručnjakinje su u obavezi da STANICI dostave Izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad sa prvim danom sprečenosti. **Izveštaj za drugi mesec je osnov za ostvarivanje prava na naknadu.** Na osnovu Izveštaja o privremenoj sprečenosti za rad, kao i za svaki sledeći Izveštaj za nastavak odsustva i na kraju za Ocenu prvostepene lekarske komisije, umetnik/ca ili stručnjak/inja će od STANICE dobiti **Potvrdu da je privremeno prestao/la da obavlja samostalnu umetničku delatnost zbog korišćenja bolovanja.** Fotokopije Potvrde i Izveštaja se nose u nadležno odeljenje za socijalnu zaštitu i Poresku upravu. Na kraju, umetnik/ca ili stručnjak/inja je u obavezi da obavesti STANICU kada mu/joj se odsustvo zbog bolesti završi.

Umetnice i stručnjakinje u kulturi koje su ostale u drugom stanju, mogu otvoriti trudničko bolovanje na početku ili tokom trudnoće. Za to je neophodna doznaka od lekara (Izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad) koje je potrebno dostaviti i STANICI. Trudničko može da teče do porođaja. Izabrani lekar izdaje potvrdu o privremenoj sprečenosti za rad za prvih 30 dana. Nakon ovog perioda, potvrdu izdaje lekarska komisija. Doprinosi za prvi mesec plaćaju se samostalnoj umetnici preko STANICE a na teret nadležne gradske / opštinske uprave. Nakon prvog meseca odsustva zbog trudničkog, doprinose i naknadu preuzima RFZO. Prava na naknadu zarade tokom trudničkog bolovanja se ostvaruju podnošenjem pomenute dokumentacije nadležnoj filijali RFZO koja vrši isplatu. Porodiljsko odsustvo počinje danom rođenja deteta i može se ostvarivati 365 dana za svako dete. Pravo naknade za vreme porodiljskog odsustva koje ostvaruju umetnice i stručnjakinje u kulturi vodi se u Zakonu o finansijskoj podršci porodici sa decom pod *Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta*. Pošto Zakon tretira samostalne umetnice kao i preduzetnice, što je u suprotnosti sa definicijama Zakona o kulturi, preporuka je da samostalna umetnica i stručnjakinja u kulturi po rođenju deteta nastavi da bude aktivna i obavlja svoju samostalnu umetničku delatnost. To znači da po isteku trudničkog bolovanja, umetnica i stručnjakinja će se vratiti na listu koju STANICA kvartalno šalje nadležnim institucijama i upravama koje licima koja obavljaju samostalnu umetničku delatnost uplaćuju doprinose. Za vreme porodiljskog odsustva umetnica ili stručnjakinja u kulturi će primati ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta.

D Procedura odlaska u penziju

Umetnici i umetnice kao i stručnjaci i stručnjakinje u kulturi ostvaruju pravo na starosnu penziju sa navršениh 65 godina života za muškarce i navršениh 63 za žene, s tim se svake sledeće godine starosna granica povećava za 2 meseca sve do navršениh 65 godina života. **Umetnik/ca podnosi STANICI zahtev za odlazak u starosnu penziju sa tačno navedenim datumom. STANICA izdaje Uverenje o prestanku statusa samostalnog umetnika i Uverenje o stažu koje sadrži taksativno navedeno vreme (sa tačnim datumima ulaska i izlaska iz statusa) za koje je osiguran na osnovu statusa.**

Umetnik / umetnica odnosno stručnjak / stručnjakinja **predaje u Fondu PIO Uverenje o prestanku statusa, Uverenje o umetničkom stažu, formular zahteva za odlazak u starosnu penziju, radnu knjižicu (koja se ne tretira kao zakonski dokument, ali se podnosi ukoliko je osiguranik poseduje), Vojnu knjižicu ili potvrdu nadležnog organa o periodu služenja vojnog roka. U Poreskoj upravi na opštini gde umetnik/ca odnosno stručnjak / stručnjakinja ima prijavljeno prebivalište podnosi se Uverenje o prestanku statusa, Uverenje o umetničkom stažu, poreska prijava (PPD-SU sa pratećom dokumentacijom za period od 01.01. do datuma odjave iz statusa) i zahtev za izdavanje**

rešenja/potvrde o plaćenim doprinosima. Nakon deset dana, Poreska uprava izdaje potvrdu za staž. Umetnik / umetnica će ovu potvrdu naknadno podneti Fondu PIO kao dopunu dokumentacije.